Høgskolen i Telemark
Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

1022 ØKONOMI/BUDSJETTERING

TIRSDAG 13. DESEMBER 2005

Tid:	4 timer (09.00-13.00)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	Forside + 3
Hjelpemiddel:	Kalkulator m/ tomt minne
Merknader:	Finner du det nødvendig å gjøre noen forutsetninger for å besvare enkelte spørsmål, bes disse presisert
Vedlegg:	Ingen
Info.:	Lykke til! *Bruk tiden og les nøye*. Etter eksamen (fra ca. kl 13.30 i dag og utover) kan du få løsningsforslag til oppgavene hvis du er interessert i det. Kontakt i så fall faglærer ved å ringe 97 52 36 40 eller sende mail til lie@tmforskbo.no

Oppgave 1 (35 %)
Fra balanseoppstillingen til to konkurrerende handelsbedrifter i Rosendal gjengis følgende:
*(**NB!** Størrelsen (bokført verdi) på omløpsmidler for Sportsklær og langsiktig gjeld for Fritidsklær er sladdet av hensyn til enkelte spørsmål nedenfor. Alle tallene i oppgaven er for øvrig oppgitt i hele 1.000 kr)*

	Tall fra UB 2004 for		
	Sports-	Fritids-	
	klær AS	klær AS	
Anleggsmidler	5 200	6 400	Anleggsmidler
Omløpsmidler		6 800	Omløpsmidler
Egenkapital	5 100	6 000	Egenkapital
Langsiktig gjeld	4 500		Langsiktig gjeld
Kortsiktig gjeld	6 050	2 150	Kortsiktig gjeld

a) Hvilket tidspunkt refererer disse balansetallene seg til?
b) Hvor mye utgjorde sum eiendeler for Sportsklær AS på det aktuelle tidspunktet?
c) Hvor stor langsiktig gjeld hadde Fritidsklær AS per 1.1.2005?
d) Hvilket av selskapene hadde den høyeste egenkapital-andelen (dvs. egenkapital i prosent av totalkapitalen/balansesummen) på dette tidspunktet?

Egenkapitalen til Sportsklær AS var på 4.650 ifølge IB 2004. Det skjedde *ingen* kapitalutvidelse (nytegning av aksjer) i selskapet i 2004. Aksjekapitalen i selskapet besto av 150 aksjer à 100 (oppgitt i 1.000 kr) per aksje. Ledelsen i selskapet hadde ved regnskapsavslutningen (årsoppgjøret) avsatt 1/3 av Sportklærs årsresultat for 2004 til utbyttebetaling i mai/juni 2005.

e) Oppi størrelsen på Sportsklærs innskutte egenkapital ifølge selskapets IB for 2005.
f) Hvor stor var Sportsklærs opptjente egenkapital ifølge selskapets IB for **2004**?
g) Oppgi størrelsen på Sportsklærs årsresultat for 2004?
h) Hvor stor ville Sportsklærs opptjente egenkapital vært ved inngangen til 2005 hvis selskapet *ikke* hadde lagt opp til noen utbytte-utdeling av årsresultatet for 2004?

Varebeholdningen til Fritidsklær stod registrert med en bokført verdi på 1.850 i UB 2004. Et år tidligere var verdien av varelageret 1.750. Fritidsklær AS kjøpte inn varer for 2.000 i 2004. Inntektene fra salg av varer ble godskrevet resultatregnskapet til selskapet med 3.450 i 2004.

i) Under hvilken hovedgruppe i Fritidsklærs balanseoppstilling vil du finne igjen verdien på varelageret, og er beløpet på 2.000 i 2004 en utgifts- eller kostnadsstørrelse for dette året?
j) Finn ut hvor stor varefortjenesten (dvs. avansen definert som inntekter fra varesalg minus vareforbruket) var i 2004.

Oppgave 2 (35 %)
Oppstillingen nedenfor er hentet fra balansen til Sportshandelen A/S per 1. januar og 31. desember 2004. *(Merk at oppstillingen er organisert slik at egenkapital og gjeld per 31.12 står til venstre for tallene per 1.1, mens det er motsatt for eiendeler.)* Alle tallene i oppgaven er for øvrig oppgitt i *hele 1.000 kr*.

	Eiendeler per		Egenkapital og gjeld per		
	01.01.04	**31.12.04**	**31.12.04**	**01.01.04**	
Eiendom	540	520	575	548	Egenkapital
Bilpark	308	268	625	665	Pantelån (ferdig nedbet. 1.7.09)
Inventar	400	475	120	114	Leverandørgjeld
Varer (varelager)	300	310	133	140	Skyldig skattetrekk
Kundefordringer	152	141	123	127	Skyldig arbeidsgiveravgift*
Bankinnskudd	245	212	90	88	Påløpne feriepenger
* Herav innskudd skattetrekk	140	133	28	44	Oppgjørskto. mva
Kontanter	5	8	240	224	Kassekreditt
Sum eiendeler	*1 950*	*1 934*	*1 934*	*1 950*	*Sum egenkapital og gjeld*
*): Inkl. påløpt arbeidsgiveravgift, dvs. arbeidsgiveravgift på feriepengene					

Merk ellers følgende tilleggsopplysninger:
- *Det ble ikke avsatt midler til utbyttebetaling ved regnskapsavslutningen for 2004.*
- *Utgiftene til varekjøp beløp seg til 1.445 i 2004.*
- *Konstaterte tap på fordringer utgjorde 19 i 2004. Kontoen for kundefordringer i oppstillingen viser en "netto-saldo" ved at beløpet på kontoen for avsetning til tap på fordringer er trukket fra. Kontoen for avsetning til tap på fordringer stod i en bokført verdi på -14 i IB og -18 i UB 2004.*
- *Eiendommen avskrives lineært over 50 år og ble i sin tid anskaffet for 1.000. Det ble ikke anskaffet noen nye biler i 2004, mens det var blitt kjøpt inn nytt inventar til en kostpris på 125. Ingenting av det nye inventaret ble avskrevet i 2004 ("innkjøpsåret"). Inventaret ellers ble avskrevet normalt i 2004, dvs. med samme beløp som tidligere år.*

a) Hvor mye utgjorde sum omløpsmidler per 31.12.04 og sum kortsiktig gjeld ved det samme tidspunktet?
b) Hvordan kan du i dette tilfelle svare på hvor stort selskapets årsresultat var i 2004 uten å ha resultatregnskapet å støtte deg på? Hvor stort var årsoverskuddet/-underskuddet?
c) Hvor store var varekostnadene i 2004?
d) Hvor mye ble kostnadsført på kontoen "Tap på krav" i resultatregnskapet for 2004?
e) Hvor mye betalte selskapet i avdrag på pantelånet i 2004, og påvirket dette egenkapitalen til selskapet? *(Tenk deg f.eks at midler på bankinnskuddskontoen ble benyttet til nedbetalingen.)*
f) Hvor mye utgjorde de samlede avskrivningene i 2004? *Spesifiser her størrelsen på avskrivningene for hvert anleggsmiddel.*
g) Føres avskrivninger til debet eller kredit på de aktuelle eiendelskontoene, og føres avdrag på gjeld til debet eller kredit på aktuell konto for langsiktig gjeld (påntelån iflg. oppstillingen ovenfor)?
h) Vil avsetningen på kontoen "Påløpne feriepenger" per 01.01.04 generelt ha sammenheng med feriepenger som er opptjent i 2003 eller feriepenger som forventes opptjent i 2004?
i) Leser du saldoen på oppgjørskontoen for merverdiavgift per 31.12.04 som at inngående mva. har vært større eller mindre enn utgående mva. for den siste terminen i 2004? Hvilke måneder i 2004 gjelder denne siste terminen?
j) På hvilken dato i 2005 forfalt både skyldig skattetrekk og skyldig arbeidsgiveravgift (ifølge UB 2004) til betaling?

Oppgave 3 (30 %)
Tenkt deg at du nylig (september 2005) har blitt ansatt som idretts- og friluftsrådgiver i Ramnes kommune. Én av de første oppgavene dine som sektorsjefen tildelte deg, var å sette opp forslag til årsbudsjett for 2006 på de områdene/aktivitetene som sorterer inn under ditt ansvarsområde (idrett og

friluftsliv). Sektorsjefen ber deg om å ta høyde for en lønnsvekst på 3,5 % i budsjettforslaget, og en prisvekst for øvrig (dvs. f.eks for kjøp av tjenester) på 1,75 %. Sektorsjefen nevnte dessuten at kommunestyret alt hadde fastsatt en gitt budsjettramme for de aktivitetene som sorterer inn under idrett og friluftsliv. Han opplyste at denne rammen var på netto 2.415.000 kr, der det da også er forutsatt at lønns- og prisvekst skal være bakt inn. Du er umiddelbart usikker på hvordan du skal gå fram. I det første budsjettutkastet du presenterer (der du etter beste evne også har forsøkt å bake inn forventet lønns- og prisvekst), er de samlede driftsutgiftene på 2.610.000 kr og de totale drifts-inntektene på 150.000 kr.

a) Vil budsjettforslaget ditt, med de gitte lønns- og prisforutsetningene, være i 2005- eller 2006-kroner (prisnivå)?
b) Hva legger du i begrepene brutto og netto driftsutgifter, og hva er det som spesielt kjennetegner forskjellen mellom de to?
c) Har du i det første budsjettutkastet tilpasset deg over eller under (netto-)rammen som kommune-styret i utgangspunktet fastsatte?

Kommunens idrettshall ligger inn under ditt budsjettansvarsområde. Det er stedets idrettslag som har driftsansvaret for hallen, mot at kommunen som formell eier bidrar med et gitt tilskudd. Intensjonen er at driften av hallen akkurat skal gå i balanse (kostnader = inntekter, inkl. tilskuddet fra kommunen).

Du får opplyst at kommunestyret i et tidligere vedtak i 2005 har regulert dette tilskuddet til å utgjøre maks. 30.000 kr for det kommende året (dvs. i årsbudsjett 2006). I det første budsjettframlegget ditt hadde du akkurat ført opp 30.000 kr som overføring/utgift på aktuell budsjettkonto. Fra idrettslagets leder fikk du så i oktober 2005 tilsendt følgende, uryddige "budsjettoppstilling" for driften av hallen i 2006: *(Tallene er i 1.000 kr, mens inntekter og utgifter/kostnader står noe hulter til bulter.)*

* Leie fra foreninger + andre idrettslag:	32
* Strøm, vaskemidler, etc.:	28
* Lønn+reisegodtgjørelse vaktmester:	23
* Eiendomsavgifter:	6
* Kommunalt tilskudd:	?? *(ikke noe tall her pga. spørsmål d) nedenfor)*
* Salg av kioskvarer ved arrangement:	14
* Innkjøp (forbruk) av kioskvarer:	8
* Inntekter fra basarer, utlodninger:	5
* Kjøp av regnskapstjenester:	6
* Diverse utgifter/kostnader:	2

d) Hvor mye må du budsjettere med som kommunalt tilskudd til idrettslaget for at budsjettet ovenfor akkurat skal gå i null?
e) Har du tilpasset deg nærmere eller lengre unna rammen for 2006 (på 2.415.000 kr) når du med dette endrer budsjettert beløp på konto for overføring/tilskudd til idrettslaget?

I det endelige budsjettframlegget ditt opererer du med sum driftsinntekter på 165.000 kr. Du mener ellers at du nå har klart å tilpasse deg akkurat til rammen som opprinnelig ble satt av kommunestyret som oppstart til budsjettprosessen.

f) Hvor mye summerer driftsutgiftene seg til i det endelige budsjettframlegget ditt?